

LA COMUNICACIÓ D'IDEES A L'AULA D'ACOLLIDA

La integració d'alumnes nouvinguts en l'etapa educativa obligatòria a Catalunya (Spain)

Carme Aymerich Padilla

Mestra d'educació infantil i primària del CEIP Rocafonda de Mataró

Formadora del Pla de Formació Permanent del Professorat del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Direcció: Núria Rossich, professora de didàctica de la Matemàtica de la UB

En el marc del projecte Krygowska “Professional Development of Teacher-Researchers”

INTRODUCCIÓ

L'escola i l'aula d'acollida:

- El CEIP Rocafonda és una escola pública d'educació infantil i primària (3 a 12 anys)
- L'escola té un índex d'alumnes procedents d'altres cultures d'un 20%.
- Alguns d'aquests alumnes s'incorporen al sistema educatiu a edats tardanes, entre 7 i 12 anys.
- Aquests alumnes reben atenció en petit grup a les anomenades "aules d'acollida".
- Els mestres que tutoritzen les aules d'acollida són docents amb experiència que reben una formació bàsica en aspectes de tipus lingüístic, No reben cap formació específica en matemàtiques.

És objectiu de les aules d'acollida:

Incorporar els alumnes nouvinguts a les aules ordinàries amb un bon coneixement de la llengua i la cultura catalanes.

PROBLEMA, OBJECTIUS I HIPÒTESI DE TREBALL:

Com pot millorar la comunicació entre mestres i alumnes i entre els mateixos alumnes a l'aula d'acollida?

La hipòtesi que enunciem és la següent:

El plantejament d'activitats amb materials de contingut matemàtic pot ajudar a la comunicació a l'aula d'acollida.

Els objectius que ens proposem seran:

- Conèixer el grau de comunicació que s'estableix entre mestres i alumnes i entre alumnes en activitats amb i sense ús de materials de contingut matemàtic.
- Disenyar activitats que impliquin l'ús de materials matemàtics.

ANTECEDENTS

- La creació de contextos “artificials” com a fonamentació per a la introducció de jocs a l'aula d'acollida. (Van Reeuwijk 1997)
- El diseny d'activitats amb materials matemàtics per afavorir l'autonomia (Kamii 1985)
- L'ús del joc, activitat universal com a activitat comú a totes les cultures (Bishop 1998)

L'EXPERIÈNCIA

Per a l'observació hem fet servir el sistema d'**observador-participant** de González i Latorre (1987).

Ambdues mestres feiem el paper de mestra i d'observadora dins l'aula però la mestra de l'aula aviat va manifestar que "hi havia diferències" entre les dues quan exerciem el paper de mestra. L'anàlisi de la recerca ha estat qualitativa **d'estudi de casos**.

Els instruments i tècniques procedimentals

S'han enregistrat 5 sessions amb audio. S'ha portat un diari de classe i també hem fet servir e-mails entre la mestra i la investigadora.

Perfil dels alumnes de l'aula d'acollida: 6 alumnes

3 noies de 11 a 12 anys arribades del Marroc amb 1 any d'estada a l'escola que cursen 5è de primària

1 noia de 11 a 12 anys procedent de la Xina amb 1 any d'estada a l'escola que cursa 5è de primària

2 nois de 10 a 11 anys procedents del Marroc amb 2 anys d'estada a l'escola que cursen 4t de primària

ACTIVITATS:

Activitat d'aritmètica: Joc "Close the box"(3 sessions)

Es tracta d'un joc de fitxes i daus. Es tiren 2 daus i s'ha d'operar amb els nombre que surten per aconseguir les quantitats de les fitxxes i anar-les guanyant.

Activitat geomètrica: Composició dictada de figures amb Polydron

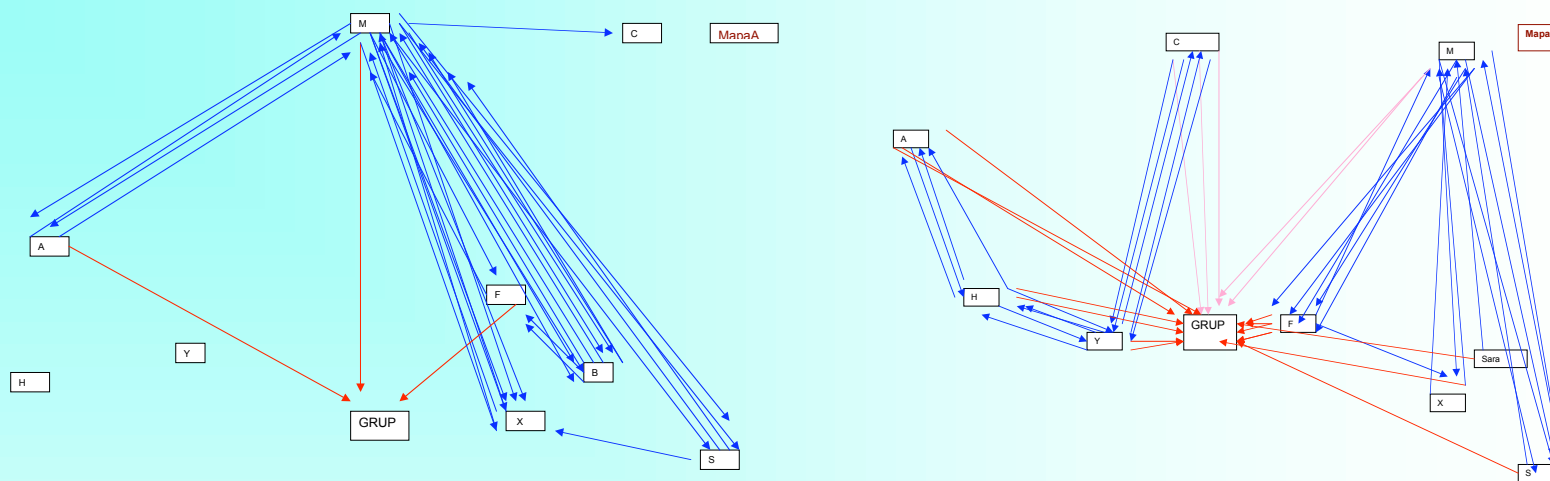
Un jugador composa i dicta una figura feta amb Polydron sense que els altres la vegin ni que ell vegi què fan els altres.

ANÀLISI DE LES DADES I RESULTATS

1r pas Categorització de les intervencions

2n pas Esquemes hipertextuals

3r pas Reducció dels esquemes per identificar els nussos de significació

- El mapa A mostra una activitat feta per la mestra de l'aula (M) sense material, es tracta d'un problema de nivell 2n d'ed. Primària. S'observa com les interaccions són majoritàriament unipersonals bidireccionals, tancades entre mestra i alumne/a.
- No s'observen nussos. Hi ha alumnes al marge de la conversa.
- El mapa B mostra una activitat amb material feta per mestra i investigadora. S'observa dos sistemes diferents de relació per a una mateixa activitat. La mestra de l'aula segueix mantenint un diàleg unipersonal i bidireccional, malgrat el material, amb alguns alumnes. A l'altra banda apareix un mapa on el principal interlocutor és el grup i els companys entre ells.

CONCLUSIONS

A partir dels resultats podem observar que:

- La introducció d'activitats amb materials de contingut matemàtic fa millorar la comunicació però no de forma rellevant.
- El paper del mestre en el decurs de l'activitat amb materials de contingut matemàtic és clau per a provocar un augment important en les interaccions entre els alumnes.
- El disseny d'activitats amb materials de contingut matemàtic per a alumnes novinguts a les aules d'acollida ha de tenir present el paper que ha d'exercir el mestre en aquestes activitats.

RECOMANACIONS:

“Orientacions metodològiques per als mestres d’aula d’acollida”

Sobre la seva formació:

- Haurien de conèixer quines activitats fomenten el diàleg entre els alumnes i quines ho fan amb l’adult i emprar-les en funció de la intencionalitat
- Haurien de posar en pràctica activitats matemàtiques potents comunes a totes les cultures ja que aquestes posen en contacte a tots els alumnes.
- Haurien de conèixer quins són els continguts de matemàtiques que poden ajudar a desenvolupar les competències lingüístiques
- Caldria una formació específica per a aquests mestres que els facilités el disseny d’activitats amb materials amb contingut matemàtic.

Sobre actituds del mestre a fomentar:

- Donar confiança sense crear dependència.
- Promoure el diàleg abstenint-se de monopolitzar-lo
- Afavorir el desig de millora dels coneixements matemàtics propis i dels seus alumnes.

Sobre el tipus d'activitats:

- Aquelles que introdueixen l'ús de jocs i materials matemàtics en tant que són percebuts pels alumnes de forma no reglada
- Aquelles que fan possible que s'obrin debats entre els alumnes i que fan necessari arribar a decisions consensuades (sobre normes o desenvolupament) lligades a la resolució de problemes.

BIBLIOGRAFIA

Per a la fonamentació:

Bishop, A (1998)

“El papel de los juegos en la educación matemática”. UNO revista de didáctica de las matemáticas, n.18 pp.9-19 Barcelona Ed Graó.

Van Reeuwijk, M (1997)

“Las matemáticas en la vida cotidiana y la vida cotidiana en las matemáticas”. UNO n.12 pp. 9-16 Barcelona Ed. Graó.

Kamii, K El niño reinventa la Aritmética. Implicaciones de la teoría de Piaget. Aprendizaje Visor Madrid, 2000

Per a la recollida i anàlisi de les dades:

González, R. Latorre, A. El mestre investigador. La investigació a l'aula. Editorial Graó Barcelona, 1987

Giménez, J. Rosich, N. Almeida, M. “Debates teletutorizados y formación docente. El caso de “Juegos, matemáticas y diversidad”. Revista de Educación n.326 (2001) pp.411-426)

Per a les recomanacions finals:

Aymerich, C. “La asesoría como reflexión sobre las matemáticas en educación infantil y primaria”. UNO n.39 pp.22-36